

УДК 373.3/.5.016:811.161.2|004-027.31
DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/65-1-45>

Олександр ВОРОБЕЦЬ,
orcid.org/0000-0002-9289-2637
аспірант кафедри початкової освіти
Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника
(Івано-Франківськ, Україна) oleksandrvorobec36@gmail.com

Надія ЛУЦАН,
orcid.org/0000-0001-6239-1535
доктор педагогічних наук,
професор кафедри початкової освіти
Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника
(Івано-Франківськ, Україна) lutsan.nadia@gmail.com

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК МЕТОДИЧНА ПРОБЛЕМА

Аналізуючи сучасні технології навчання української мови, стаття висвітлює методичні проблеми, пов'язані з використанням цих технологій. Актуальність дослідження теми «Сучасні технології навчання української мови як методична проблема» полягає в необхідності вивчення та оцінки впливу сучасних технологій на процес навчання української мови. У зв'язку зі зростанням ролі технологій у суспільстві, важливо дослідити, як ці технології можуть оптимізувати процеси навчання, забезпечити доступність та підвищити ефективність вивчення української мови, а також виявити та вирішити методичні проблеми, пов'язані з їхнім впровадженням.

Досліджується роль технологій у покращенні якості навчання мови та виклики, що виникають у процесі їх впровадження. Пропонуються рекомендації щодо ефективного використання технологій для досягнення мети – покращення навчання української мови.

У статті проаналізовано різні аспекти використання сучасних технологій у навчанні мови та ідентифіковано методичні проблеми, пов'язані з їх впровадженням, такі як: Інтерактивність. Технології надають можливість створювати інтерактивні вправи, відеоуроки, веб-квести та інші інтерактивні матеріали, що сприяють активному залученню учнів до навчального процесу. Доступність. Електронні підручники, онлайн-ресурси та навчальні платформи забезпечують доступ до матеріалів незалежно від місця та часу, дозволяючи учням навчатися у власному темпі. Мотивація. Використання технологій може стимулювати мотивацію учнів через ігрові елементи, відстеження прогресу, нагороди та інші мотивуючі фактори. Візуалізація. Відеоуроки, аудіозаписи та графічні матеріали допомагають учням краще усвідомлювати та запам'ятовувати мовні структури, лексику та правила. Проте, впровадження сучасних технологій у навчання мови також супроводжується методичними проблемами, які розкриваються у статті.

Розкрито сучасні технології навчання української мови. Розглянуті різні види технологій, такі як відео-конференції, вебінари, соціальні мережі, блоги, віртуальна реальність (VR) та розширена реальність (AR). Виявлено виклики та перешкоди, з якими стикаються вчителі та учні при впровадженні сучасних технологій у навчання української мови.

Ключові слова: сучасні технології, навчання української мови, методична проблема, оцінка, підготовка вчителів, відповідність змісту, альтернативні форми оцінки.

Oleksandr VOROBETS,
orcid.org/0000-0002-9289-2637
Graduate student at the Department of Primary Education
Vasyl Stefanyk Precarpathian National University
(Ivano-Frankivsk, Ukraine) oleksandrvorobec36@gmail.com

Nadiia LUTSAN,
orcid.org/0000-0001-6239-1535
Doctor of Pedagogical Sciences,
Professor at the Department of Elementary Education
Vasyl Stefanyk Precarpathian National University
(Ivano-Frankivsk, Ukraine) lutsan.nadia@gmail.com

MODERN TECHNOLOGIES OF TEACHING THE UKRAINIAN LANGUAGE AS A METHODOLOGICAL PROBLEM

Analyzing the modern technologies of teaching the Ukrainian language, the article highlights the methodological problems associated with the use of these technologies. The relevance of research on the topic «Modern technologies of teaching the Ukrainian language as a methodical problem» lies in the need to study and evaluate the impact of modern technologies on the process of learning the Ukrainian language. In connection with the growing role of technologies in society, it is important to investigate how these technologies can optimize learning processes, ensure accessibility and increase the effectiveness of learning the Ukrainian language, as well as identify and solve methodological problems associated with their implementation.

The role of technologies in improving the quality of language learning and the challenges that arise in the process of their implementation are investigated. Recommendations are offered for the effective use of technologies to achieve the goal of improving Ukrainian language learning.

The article analyzes various aspects of the use of modern technologies in language learning and identifies methodological problems associated with their implementation, such as: Interactivity. Technologies provide an opportunity to create interactive exercises, video lessons, web quests and other interactive materials that contribute to the active involvement of students in the educational process. Accessibility. E-textbooks, online resources and learning platforms provide access to materials regardless of place and time, allowing students to learn at their own pace. Motivation. The use of technology can stimulate student motivation through game elements, progress tracking, rewards, and other motivating factors. Visualization. Video lessons, audio recordings and graphic materials help students better understand and remember language structures, vocabulary and rules. However, the implementation of modern technologies in language teaching is also accompanied by methodological problems, which are revealed in the article.

Modern technologies of Ukrainian language learning are disclosed. Various types of technology are covered, such as video conferencing, webinars, social media, blogs, virtual reality (VR) and augmented reality (AR). The challenges and obstacles that teachers and students face when implementing modern technologies in teaching the Ukrainian language are identified.

Key words: modern technologies, teaching the Ukrainian language, methodical problem, assessment, teacher training, content matching, alternative forms of assessment.

Постановка проблеми. Одним із пріоритетних завдань шкільної мовної освіти є модифікування загально-педагогічних технологій в конкретні методичні моделі. З появою нових технологій та інтернет-ресурсів, учні мають доступ до різноманітних онлайн-матеріалів, інтерактивних програм та мобільних додатків, які можуть значно полегшити процес навчання та зробити його більш захоплюючим. Сьогодні мовна компетенція є важливою навичкою, оскільки світ стає все більш глобалізованим. Використання сучасних технологій дозволяє учням взаємодіяти з носіями мови, спілкуватися з іншими учнями та отримувати реальний практичний досвід використання української мови.

Сучасні технології навчання української мови дозволяють створити інтерактивне навчальне середовище, в якому учні можуть працювати у своєму власному темпі, отримувати зворотний зв'язок та індивідуалізовану підтримку.

Незважаючи на це, у популярній практиці викладання мов дуже часто переважають формальні та дещо спрощені підходи, недооцінюється роль рідної мови у формуванні духовної та гармонійної мовної особистості, а нові методики навчання учнів використовуються лише в обмеженій мірі.

С.П. Бондар так пояснює причини цих проблем: «У вчителів досі існує психологічний

бар'єр перед новим та інноваційним. Цей бар'єр проявляється в обмеженості самого вчителя, як у думках, так і в діях», а також у поверхневій неობізнаності вчителя щодо нових освітніх технологій та їхнього розмаїття (Бондар, 2003: 5).

Аналіз останніх досліджень. Дослідження з використання сучасних технологій навчання української мови проводять вчені та педагоги, які спеціалізуються у галузі мовної освіти та методики навчання. Оскільки мовна освіта є важливим аспектом освітньої системи, багато досліджень було проведено з метою виявлення ефективних підходів та методик навчання української мови за допомогою технологій.

Серед відомих вчених та дослідників, які займалися дослідженням сучасних технологій можна виділити: Семеног О., яка проводить дослідження з використанням електронних засобів навчання в мовній освіті, Марушкіну Н., яка зосереджується на використанні мультимедійних технологій у навчанні української мови, Бондаренка О., який займається дослідженням використання комп'ютерних програм та інтерактивних платформ у навчанні української мови, Жабінська Т., яка проводить дослідження з використанням онлайн-ресурсів та інтерактивних завдань у навчанні української мови. Дослідження Корнієнко Н. спрямовані на використання відео та аудіо матеріалів

у навчанні української мови, Васильєва І. досліджує можливості використання комп'ютерних ігор та мобільних додатків у навчанні української мови, Журавель О. проводить дослідження щодо використання веб-квестів та онлайн-ресурсів для навчання української мови.

Гречаник Марія, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України, проводить дослідження з використання інформаційних технологій у навчанні української мови. Її дослідження зосереджені на використанні сучасних інформаційних технологій, таких як комп'ютерні програми, онлайн-ресурси, інтерактивні платформи та інші засоби, для покращення процесу навчання та розвитку мовних навичок учнів.

У своїх дослідженнях Марія Гречаник може вивчати ефективність використання цих інформаційних технологій, їх вплив на мотивацію та залученість школярів, а також розробляти методичні рекомендації для викладачів української мови щодо впровадження інформаційних технологій у навчальний процес.

Розробка та впровадження інноваційних методик та підходів до навчання української мови за допомогою сучасних технологій є активним напрямом досліджень в освітній сфері та потребує подальших досліджень.

Мети статті – провести аналіз ефективності використання сучасних технологій у навчанні української мови з точки зору покращення мовних навичок, мотивації школярів та забезпечення індивідуалізації навчання.

Виклад основного матеріалу. Сучасний етап розвитку становлення Нової української школи характеризується інтенсивними пошуками нового в теорії та практиці освітнього процесу, в управлінні педагогічною інноватикою. Педагогічна інновація – це результат творчого пошуку оригінальних і нестандартних розв'язань різноманітних педагогічних проблем. Продуктом творчого пошуку є нові педагогічні технології, оригінальні педагогічні ідеї, форми і методи навчання, нестандартні підходи до управління. Побічним продуктом інновацій є зростання педагогічної майстерності, рівня освіти, мислення та світогляду вчителів. Інноваційний процес є механізмом інтенсивного розвитку школи та педагогіки.

Розвиток сучасної системи освіти порушує низку питань щодо змісту й організації викладання української мови (літератури) та методичного забезпечення її викладання. Ключовою проблемою є пошук оптимальних шляхів розвитку в

учнів інтересу до навчання, заохочення творчості та самостійності, активізації їхньої розумової діяльності.

Загальновідомо, що рушійною силою підвищення ефективності освітнього процесу є суперечність. Необхідність застосування технологічного підходу до навчання іноземних мов на сучасному етапі розвитку національної школи зумовлена такими суперечностями:

- недостатня розвивальна спроможність традиційної системи освіти та потреба сучасного суспільства у формуванні цілісної та гармонійної особистості;

- традиційною системою освіти, спрямованою на формування базових мовленнєвих і мовленнєвих знань, умінь і навичок, та об'єктивною необхідністю застосування нового педагогічного досвіду, інноваційних педагогічних технологій, зорієнтованих на розвиток духовної сфери та посилення комунікативного аспекту у формуванні мовної особистості;

- інтенсивний розвиток традиційної системи навчання мови, розвитку мовлення та інформаційних технологій;

- повільний темп навчальної діяльності учнів на середньому рівні;

- зростання інтересу до мови обдарованих учнів;

- пізнавальна активність учнів на просунутому рівні;

- поточний стан успішності учнів у галузі викладання мови та об'єктивна необхідність постійного самовдосконалення, самонавчання і саморозвитку.

Організація навчального процесу, спрямована на розв'язання наявних протиріч шляхом використання передових технологій, сприяє якісному поліпшенню викладання мови.

«Коли ми говоримо про XXI століття, ми маємо на увазі не лише сучасний технологічний світ, а й глобальний простір, побудований на повазі, довірі, співпраці та єдності думки в пошуках нових ідей – внеску кожної людини в досягнення спільної мети. Усе це – результат системи освіти, що ґрунтується на потребах сучасної економіки», – пояснила у своєму вступному слові про необхідність змін у сучасній українській системі освіти Ірена Корбабіч-Путко, директор НВК«Новопечерська школа» (EDERA, 2023).

У теорії та практиці освіти розроблено та науково обґрунтовано низку освітніх технологій. Сучасні технології навчання української мови впроваджуються з метою поліпшення процесу вивчення мови та забезпечення ефективності

навчання. Однак, їх використання може стикатися з рядом методичних проблем, на які необхідно звернути увагу. Основні методичні проблеми пов'язані з такими аспектами, які розкриті в табл. 1.

Сучасні технології навчання української мови охоплюють широкий спектр інструментів і ресурсів, що сприяють покращенню процесу вивчення української мови. Серед них:

1. Мультимедійні матеріали. Мультимедійні матеріали відіграють важливу роль у сучасних технологіях навчання української мови. Вони включають в себе аудіо-, відео- та зображення, які можуть бути використані для засвоєння та покращення мовних навичок. Ось кілька способів, як мультимедійні матеріали можуть бути використані:

Записи розмов, діалогів, аудіокниг або аудіопрезентацій можуть бути використані для покращення аудіювання та вимови. Учні можуть слухати реальні розмови на українській мові, розуміти інтонацію, акцент та мовні структури.

Відеоролики, відео уроки або відео презентації дозволяють учням візуально сприймати мовні конструкції, жестові вирази, міміку та інші аспекти мови. Відеоматеріали можуть бути використані для розвитку слухання, говоріння, читання та письма.

Фотографії, малюнки, схеми та інші зображення можуть бути використані для візуалізації слів, фраз, концепцій та мовних структур. Вони допомагають учням легше запам'ятовувати нову лексику, розуміти значення слів у контексті та розвивати творчість.

Мультимедійні матеріали можуть бути використані для створення інтерактивних вправ, які спонукають учнів до активної участі. Наприклад, відеоролики з пустими прогалинами, де учні повинні вставити відсутні слова, або аудіо файли з завданнями на визначення правильної відповіді.

2. Онлайн-ресурси є важливою складовою сучасних технологій навчання української мови. Вони надають широкий доступ до різноманітних навчальних матеріалів та інтерактивних інструментів, що полегшують і покращують процес вивчення української мови. Ось кілька типів онлайн-ресурсів, які використовуються:

Інтерактивні веб-сайти пропонують різноманітні навчальні матеріали, вправи, тести та ігри, які допомагають учням вивчати українську мову. Вони можуть містити відео уроки, аудіо файли, текстові матеріали та інші корисні ресурси.

МОН спільно з компанією Google Україна створили Всеукраїнський онлайн-розклад для учнів 1–11 класів. Зовнішній вигляд вікна наведено на рис. 1.

Усі охочі можуть використовувати платформу «Всеукраїнська школа онлайн», що містить відеоуроки, конспекти, тестові завдання, а також Кабінет вчителя, який допомагає залишатися на зв'язку з учнями; для зручності розроблено мобільний застосунок, а Youtube-канал МОН містить інформацію, що може стати у пригоді

Електронні підручники є цифровими версіями підручників, які містять розширені можливості навчання. Вони можуть містити аудіо- та відеоматеріали, інтерактивні вправи, посилання на додаткові ресурси та інші інструменти для поглиблення розуміння та вивчення української мови.

Таблиця 1

Основні методичні проблеми пов'язані з впровадженням сучасних технологій навчання української мови

№	Проблема	Обґрунтування
1	Вибір підходу	Застосування технологій навчання української мови передбачає вибір підходу до викладання. Необхідно розглянути різні методичні концепції, такі як комунікативний підхід, контекстний підхід, інтерактивний підхід та інші, і визначити, який підхід або комбінація підходів є найбільш ефективним для вивчення української мови з використанням технологій.
2	Відповідність змісту	Ефективні технології навчання української мови повинні враховувати особливості мови, її структуру, граматику та лексику. Важливо, щоб вміст, який надається за допомогою технологій, був точним, актуальним і відповідав вимогам навчальної програми.
3	Мотивація і зацікавленість	Використання технологій в навчанні української мови може забезпечити інтерактивність, цікавість та мотивацію студентів. Однак, необхідно розробити та використовувати контент, який буде цікавим та відповідатиме інтересам студентів, щоб стимулювати їх до навчання мови.
4	Індивідуалізація навчання	Індивідуалізація навчання – це підхід, який передбачає налаштування навчального процесу на потреби та інтереси кожного окремого учня. Цей підхід зосереджується на унікальних особливостях кожного учня, його темпі навчання, рівні знань, стилі навчання та індивідуальні потреби.

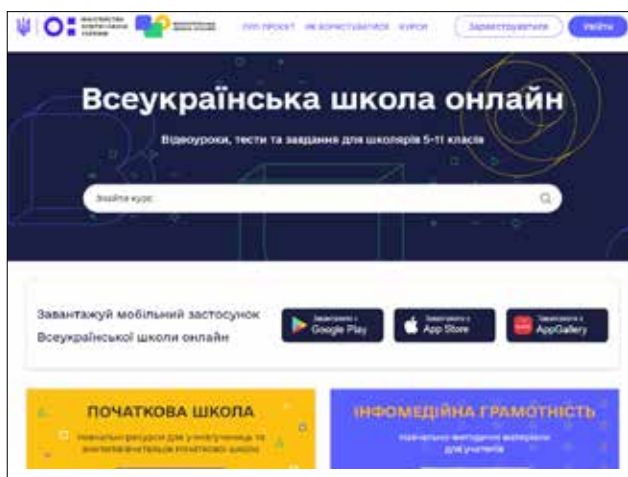

Рис. 1. Зовнішній вигляд вікна «Всеукраїнської школи онлайн»

Онлайн-платформи надають широкий спектр навчальних матеріалів та інструментів для вивчення української мови. Вони можуть містити відео уроки, вправи, тести, чати для спілкування з вчителем та інші можливості взаємодії.

Мобільні додатки дозволяють учням вчитися української мови зі своїх смартфонів або планшетів. Вони можуть містити різні типи вправ, словники, граматичні пояснення, карти пам'яті та інші корисні ресурси, які допомагають у покращенні лексичного запасу, граматики та навичок читання, слухання та говоріння.

Віртуальні навчальні середовища створюють іммерсивну мовну атмосферу, де учні можуть взаємодіяти з віртуальними персонажами, середовищами та завданнями. Це дозволяє створити іммерсивне досвід навчання української мови та покращити комунікативні навички.

Онлайн-словники та ресурси надають широкий доступ до словникових даних, перекладів, прикладів вживання слів та фраз, синонімів та антонімів, фразеологізмів та інших лінгвістичних ресурсів. Вони допомагають учням розширити свій лексичний запас та зрозуміти значення слів у контексті.

Ці онлайн-ресурси надають учням гнучкість та доступність для вивчення української мови в будь-якому місці та в будь-який час. Вони розширюють можливості для самостійного навчання, інтерактивної взаємодії та залучення учнів до активного вивчення мови.

3. Спеціалізовані навчальні програми для вивчення української мови можуть надавати інтерактивні уроки, вправи на закріплення, автоматичну перевірку правильності відповідей та індивідуалізований підхід до кожного учня. Ось

кілька типів комп'ютерних програм, які можуть бути використані:

– Існують спеціальні комп'ютерні програми, які допомагають у вивченні української мови. Вони можуть містити вправи на вимову, граматику, лексику, читання та письмо. Ці програми часто мають інтерактивний ігровий формат, що допомагає зробити процес навчання цікавим та залучити учнів.

– Комп'ютерні програми можуть містити електронні словники та граматичні довідники, які дозволяють швидко знаходити переклади, визначати граматичні правила, вчитися правильній вимові та отримувати пояснення щодо мовних явищ.

– Комп'ютерні програми можуть містити інтерактивні вправи та тести, які дозволяють учням перевіряти свої знання української мови. Вони можуть охоплювати різні аспекти мови, такі як лексика, граматика, читання, аудіювання та письмо.

– Деякі комп'ютерні програми можуть створювати віртуальні мовні середовища, де учні можуть практикувати українську мову у віртуальному середовищі з використанням віртуальних персонажів та ситуацій. Це може бути особливо корисним для вправи учнів у реальних комунікативних ситуаціях, вдосконалення навичок слухання і говоріння, розуміння мовлення та реакції на різні ситуації.

– Комп'ютерні програми можуть містити мультимедійні інтерактивні матеріали, такі як відео, аудіо, зображення та анімації, що допомагають учням вивчати українську мову у цікавій та залучаючій формі. Вони можуть бути використані для вдосконалення вимови, розширення лексичного запасу, вивчення граматики та інших аспектів мови.

– Деякі комп'ютерні програми надають автоматизовані засоби оцінювання, які допомагають вчителям оцінювати прогрес учнів у вивченні української мови. Вони можуть включати тести, завдання з відповідями, перевірку правопису та граматики тощо (Дев'ятка, 2023).

Ці комп'ютерні програми допомагають зробити процес навчання української мови більш цікавим, ефективним та інтерактивним. Вони надають учням можливість практикувати, отримувати негайну зворотну інформацію та індивідуалізувати своє навчання відповідно до своїх потреб та рівня знань.

Наприклад, «Мова ДНК нації» допомагає засвоїти правила правопису, вивчити наголоси і фразеологізми, а також боротися з калькою і русизмами, рис. 2.

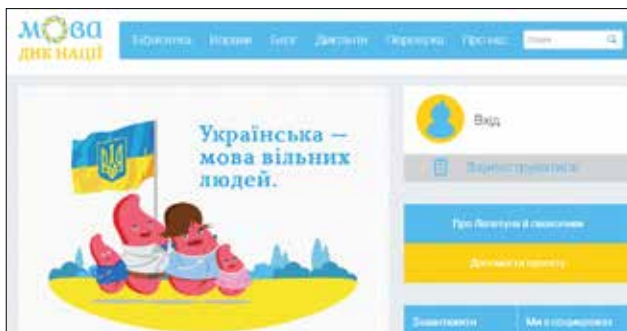

Рис. 2. Зовнішній вигляд сайту і додатку «Мова ДНК нації»

Крім того, у додатку є вправи на засвоєння матеріалу, а веселі та корисні картинки з правилами можна додавати у вибране.

4. Мобільні додатки. Мобільні додатки є сучасною технологією навчання української мови. Вони надають учням зручну та доступну можливість вчитися мови безпосередньо зі своїх мобільних пристроїв, таких як смартфони або планшети. Ось кілька переваг мобільних додатків у навчанні української мови:

– Мобільні додатки дозволяють учням вчитися української мови в будь-якому місці та в будь-який час. Вони можуть мати доступ до навчального матеріалу навіть без підключення до Інтернету, що робить їх дуже зручними для самостійного навчання.

– Мобільні додатки можуть містити широкий спектр матеріалів для навчання української мови, таких як вправи на граматику, лексику, вимову, читання та письмо. Вони можуть включати аудіо- та відеоматеріали, інтерактивні завдання та тести, словники та граматичні пояснення.

– Мобільні додатки часто пропонують можливість індивідуалізувати навчання відповідно до потреб та рівня знань кожного учня. Вони можуть вести статистику про прогрес учня, пропонувати персоналізовані вправи та матеріали, а також надавати зворотний зв'язок для покращення навичок мовлення.

– Багато мобільних додатків для навчання української мови мають ігровий формат або елементи гри, що допомагають зробити процес навчання цікавим та захоплюючим. Вони можуть містити різні головоломки, завдання з логічним мисленням, квести, конкурси та інші активності, які спонукають учнів до активної участі та залучення. Це допомагає збільшити мотивацію до вивчення української мови і підтримує постійний інтерес до навчання.

– Деякі мобільні додатки надають можливість спілкування та співпраці з іншими учнями або

носіями мови. Це може бути реалізовано через функцію обміну повідомленнями, форуми, спільні проекти тощо. Взаємодія з іншими учасниками сприяє практиці мовлення, розвитку комунікативних навичок та розширенню культурного розуміння.

– Деякі мобільні додатки можуть надавати автоматичну оцінку та зворотний зв'язок щодо виконання вправ та завдань. Це дозволяє учням миттєво отримувати повідомлення про правильність відповідей, помилки та можливі шляхи вдосконалення. Цей зворотний зв'язок сприяє самоконтролю та самокорекції учня, що покращує ефективність навчання.

Мобільні додатки стали популярним інструментом для навчання української мови, оскільки вони забезпечують доступну, цікаву та інтерактивну форму навчання. Вони допомагають учням розвивати різні мовні навички, практикувати мовлення, розширювати лексичний запас та вдосконалювати граматику.

5. Відеоконференції та вебіари. Застосування відеоконференційних засобів та вебінарів дає можливість вчителям та учням спілкуватися та взаємодіяти в режимі реального часу, незалежно від географічного розташування. Це дозволяє проводити віртуальні уроки, тренінги та консультації з використанням відеозв'язку, чату, спільного доступу до документів тощо. Відеоконференції та вебіари створюють можливості для інтерактивної комунікації, обговорення тем та вирішення завдань разом з учнями.

Відеоконференції та вебіари є сучасними технологіями навчання української мови, які дозволяють вчителям та учням спілкуватися та взаємодіяти в режимі реального часу, незалежно від географічного розташування.

Відеоконференції та вебіари забезпечують глобальний доступ до навчання української мови. Вони дозволяють учням з різних країн та регіонів з'єднуватися з вчителем або викладачем, незалежно від відстані. Це особливо корисно для учнів, які проживають за межами України, але мають бажання вивчати українську мову.

Використання відеоконференцій та вебінарів дозволяє ефективно використовувати час навчання. Учні можуть вивчати українську мову безпосередньо вдома або в будь-якому зручному для них місці, що зменшує витрати на подорожі та забезпечує гнучкість у розкладі навчання.

6. Соціальні мережі та блоги. Соціальні мережі та блоги виступають як сучасні технології навчання української мови, оскільки вони надають широкі можливості для комунікації, співп-

раці та обміну інформацією. Ось кілька способів, як соціальні мережі та блоги можуть бути використані для навчання української мови:

– Вчителі та учні можуть створювати спільноти на соціальних мережах, присвячені навчанню української мови. У цих спільнотах вони можуть обговорювати теми, ділитися матеріалами, задавати та відповідати на питання, виконувати вправи та надавати підтримку один одному.

– Вчителі та учні можуть створювати блоги або публікувати свої тексти на соціальних мережах, що стосуються української мови. Вони можуть ділитися своїми дослідженнями, творчими напрацюваннями, граматичними порадами та іншими корисними матеріалами для навчання та вдосконалення вмінь використовувати українську мову.

– Соціальні мережі дозволяють вчителям та учням створювати та ділитися відео та аудіо контентом, пов'язаним з українською мовою. Це можуть бути уроки, відеоуроки, вимовні практики, аудіо записи текстів тощо. Використання мультимедійних матеріалів сприяє кращому сприйняттю та розумінню мови.

– Взаємодія та комунікація є ключовими аспектами навчання української мови, і соціальні мережі надають цінні можливості для цього.

7. Віртуальна реальність (VR) та розширена реальність (AR). Віртуальна реальність (VR) та розширена реальність (AR) є сучасними технологіями, які можуть бути використані для навчання української мови. Вони надають інноваційні та інтерактивні способи поглиблення розуміння та використання мови. Ось кілька прикладів, як VR та AR можуть бути використані для навчання української мови:

VR дозволяє створювати віртуальні мовні середовища, де учні можуть взаємодіяти з віртуальними персонажами та ситуаціями, що сприяють практиці мовлення. Вони можуть спілкуватися з віртуальними розмовниками, грати рольові ігри або виконувати завдання, що стосуються реальних ситуацій, таких як покупки, подорожі або ділові переговори.

VR та AR дозволяють учням відчувати себе в різних місцях, історичних періодах чи культурних подіях пов'язаних з українською мовою. Вони можуть відвідати віртуальні музеї, пам'ятки, локації та інші цікаві місця, де вони матимуть можливість досліджувати, слухати розповіді та вчитися новому словнику та граматиці.

VR та AR можуть бути використані для створення віртуальних уроків та тренажерів, де учні можуть виконувати вправи, тестування та інші навчальні завдання.

8. Марина Пристінська, вчителька української мови, розповідає про методики «Daily 5» та «Writing for Yourself», які є новими для більшості українських вчителів. Вона підкреслює, що головне завдання цих методик – розвинути в дітей бажання висловлювати свої думки в письмовій формі (EDERA, 2023).

«Писати для себе» означає писати у вільній формі, без будь-яких правил чи структури. Ця діяльність схожа на гру без суворих правил і заохочує творчість, нові ідеї та самовираження.

Інна Большакова, тренерка міжнародного проєкту «Читання та письмо для критичного мислення», розповідає про рафтинг, кубування та розповідання історій в окремих відео на EdEra (EDERA, 2023).

Зокрема, суть техніки «кубування» полягає в тому, щоб дати учням можливість створювати автентичні викривальні та міркувальні тексти. Ця техніка також використовується для обговорення з учнями різних тем, про які вони вже знають, з метою виявлення так званих «темних плям».

Для використання цього методу вам знадобиться куб, який ви можете зробити самостійно з картону чи тканини. На кожному боці цього куба написані інструкції, які учні мають використовувати під час роздумів над певною темою. Це має допомогти учням отримати повне розуміння та пояснення досліджуваної теми.

Назва методики RAFT, є акронімом для позначення ролі, аудиторії, формату та теми. Основне завдання учнів у цій діяльності – узяти на себе роль і висловити, пояснити та розповісти свої основні роздуми щодо заданої теми з погляду конкретної обраної людини. При цьому учні мають враховувати особливості аудиторії, до якої вони звертаються, та обрати відповідний формат листа. У відеоролику Інна Большакова на прикладах пояснює, як вчителі можуть використовувати цей метод у класі та які інструменти їм слід застосовувати для кращої організації цієї діяльності (EDERA, 2023).

Не менш важливою є методика розповіді, яка допомагає учням узагальнити свої думки та навчитися розповідати про себе. Використання вчителями цієї методики – гарний привід для учнів пояснити свої дії та почуття, проаналізувати свою поведінку, оцінити наслідки та зробити висновки на майбутнє.

На платформі EdEra вже є рекомендовані відеоролики з методики для п'яти програм початкової школи (літературне читання, англійська мова, математика, інформатика та українська мова). Крім того, до відео з математики додано нове відео з методології, яке становить інтерес для вчителів.

Проект з оновлення програми початкової школи та підготовки відеоматеріалів було реалізовано спільно Міністерством освіти і науки та проектом EdEra за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» (EDERA, 2023).

Ці сучасні технології навчання української мови сприяють покращенню мотивації учнів, інтерактивності, індивідуалізації навчання та доступності навчального матеріалу. Вони можуть допомогти створити стимулююче та ефективне середовище для вивчення української мови, сприяючи розвитку комунікативних навичок, лексичного багатства та граматичної точності.

Сучасний урок рідної мови (літератури) – плід майстерності й творчості вчителя-словесника, його професійності, ґрунтовних знань рідної мови, літератури, історії, мовознавства, народознавства, його патріотизму.

А, сучасні технології навчання української мови відкривають нові можливості та принципово змінюють підхід до викладання та вивчення мови. Однак, їх впровадження також відображає методичні проблеми, які потребують уваги та вирішення. Основними проблемами залишаються:

1. Недостатня підготовка вчителів. Використання сучасних технологій вимагає від вчителів не тільки знання української мови, але й вміння використовувати ці технології в навчальному процесі. Недостатня підготовка вчителів може бути перешкодою для ефективного використання технологій та реалізації їх потенціалу.

2. Доступ до технологій. Не всі школи та навчальні заклади мають доступ до сучасних технологій, таких як комп'ютери, Інтернет, програмне забезпечення або спеціалізоване обладнання для віртуальної реальності. Недостатній доступ до цих ресурсів обмежує можливості використання сучасних технологій у навчальному процесі.

3. Відповідність змісту та методики. Використання технологій повинно бути належно

інтегровано в навчальний план та методику викладання української мови. Важливо забезпечити відповідність між використовуваними технологіями та основними метою та змістом навчання, щоб забезпечити ефективну та збалансовану освіту.

4. Оцінка та організація навчання Використання сучасних технологій вимагає перегляду традиційних методів оцінки та організації навчання. Традиційні методи оцінки, які базуються на тестах та письмових завданнях, можуть бути обмеженими, оскільки сучасні технології навчання української мови дозволяють більше інтерактивності та творчого вияву здібностей учнів.

Отже, сучасні технології навчання відіграють важливу роль як для учня, так і вчителя. Така робота розвиває в дітей навички аналізу та синтезу, вміння виділяти головне в теоретичному матеріалі.

Висновки. Однією з умов формування нових українських шкіл є впровадження інноваційних технологій у навчальний процес, що дає змогу зменшити навантаження та оптимізувати процес удосконалення освіти. Глобальні інновації у сфері освіти останніми роками спрямовані на інтеграцію предметів. Це пов'язано з тим, що в реальному житті застосування конкретних галузевих знань не регламентується чітким графіком. З огляду на цю позицію, найперспективнішими формами організації освітнього процесу в контексті реалізації ключових компетентностей, проголошених у концепції «Нова українська школа», є STEM-освіта та інноваційні інтерактивні технології. Метою використання інноваційних технологій є створення умов для прояву пізнавальної активності, розвитку та світогляду особистості. Сучасні технології навчання української мови відкривають нові можливості та кардинально змінюють підхід до викладання та вивчення української мови.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дев'ятка Г. В. Сучасні форми інноваційної діяльності вчителя української мови та літератури в умовах відкритого інформаційного простору. Провідна педагогічна ідея досвіду. URL: <https://znz30.zp.ua/wp-content/uploads/2020/01/%D0%A0%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D1%82%D0%B0-%D0%94%D0%B5%D0%B2%D1%8F%D1%82%D0%BA%D0%B0-%D0%93.%D0%92.pdf> (дата звернення: 30.06.2023).
2. Перспективні педагогічні технології в шкільній освіті: Навчальний посібник. За заг. ред. С.П. Бондар. Рівне: Тетіс, 2003. 200 с.
3. Сучасні методики і технології навчання української мови викладені на онлайн-платформі EDERA URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/usi-novivni-novini-2016-11-10-suchasni-metodiki-i-texnologiyi-navchannya-ukrayinskoyi-movi-vikladeni-na-onlajn-platformi-edera> (дата звернення: 30.06.2023).

REFERENCES

1. Deviatka H. V. (2023) Suchasni formy innovatsiinoi diialnosti vchytelia ukrainskoi movy ta literatury v umovakh vidkrytoho informatsiinoho prostoru. [Modern forms of innovative activity of the teacher of Ukrainian language and litera-

.....
ture in the conditions of an open information space.] Providna pedahohichna ideia dosvidu. The leading pedagogical idea of experience. [in Ukrainian].

2. Bondar S.P. (2003) Perspektyvni pedahohichni tekhnolohii v shkilnii osviti [Promising pedagogical technologies in school education]. Za zah. red. S.P. Bondar. Rivne: Tetis. Study guide/ In general. ed. S.P. Cooper. Rivne: Tetis., 200. [in Ukrainian].

3. Suchasni metodyky i tekhnolohii navchannia ukrainskoi movy vykladeni na onlain-platforni EDERA [Modern methods and technologies of teaching the Ukrainian language are presented on the online platform] [in Ukrainian].